

Overdenking in de dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 27 februari 2005

Thema: 'Kijk maar naar een adelaar'. Lezingen: Psalm 103: 1-13 en Jesaja 40: 27-31

1. Wát een vogels!

Het zijn echt kanjers, die adelaars! Bijna een meter lang, wel 2,5 meter in spanwijdte, moet u zich eens even voorstellen! Wat een vogels, die adelaars! Adelaars of arenden, dat zijn dezelfde dieren, 'arend' is eigenlijk de gewone naam, en 'adelaar' is wat meer literair, dat is wat meer de zondagse naam van deze vogel. Dat deze vogel ook nog een literaire naam heeft, dat spreekt al boekdelen. Want die adelaar, die spreekt tot je verbeelding. Je ziet het op natuurfilms, hoe ze zweven door de lucht, en hoe ze pijlsnel aan kunnen vallen, en een enorme buit kunnen optillen en meenemen naar hun hoge nest.

2. Mensen in de put...

De adelaar is de koning van de vogels. En het is met goddelijke opzet, dat hier, in Jesaja 40: 31, een adelaar ten tonele wordt gevoerd. Want wat is de situatie? Het Joodse volk is weggevoerd uit zijn eigen land, en is nu in ballingschap in Babylonië, ver weg in wat nu Irak is. Ik heb geprobeerd me dat eens even in te denken. Je eigen land: ver weg. Je huis: in brand gestoken, vernietigd. Mensen uit je dorp: vermoord. Zelfs kinderen, baby's... Vrouwen: verkracht. Je mooie spullen: meegenomen, geroofd. En dan ga je daar, in een eindeloze stoet, met kettingen om je polsen, naar dat verre land. Er is een lied over gemaakt, Psalm 137. Boney M. heeft het nog eens in het Engels gezongen: 'By the Rivers of Babylon.' 'Aan de stromen van Babel, daar zaten wij treurend, en dachten aan Sion. Aan de wilgen op de oever hingen wij onze lieren. Daar durfden onze bewakers te vragen om een lied. Daar vroegen onze beulen: "Zing voor ons een vrolijk lied uit Sion!" Hoe kunnen wij zingen een lied van de HEER op vreemde grond?'

U voelt wel aan: dat volk zit daar echt in zak en as. Geen perspectief, geen toekomst, geen hoop. Hoe moet je dan verder? Hoe moet je verder, als je vastloopt op je werk? Of je wordt ontslagen? Ja, de één vindt zo weer een andere baan, maar de ander niet. Dan ben je net te oud, of je hebt net een te specialistische kennis. Hoe moet je verder, als het met je gezondheid niet goed gaat? En je weet het: medisch gezien is er weinig hoop op verbetering? Hoe moet je verder, als je in een conflict bent terechtgekomen, waarvan je het gevoel hebt dat het als een net om je heen zit. Zelfs al wil je eruit komen, het lukt je niet. Hoe moet je verder, als het in je relatie niet goed gaat? Hoe moet je verder, als een verslaving je in haar greep heeft? Wij allemaal komen vroeg of laat op punten in ons leven, dat we aan de grond zitten.

Het Joodse volk zat aan de grond. En het was geen noodlot dat over hen heen was gekomen. Nee, ze waren heel vaak en heel indringend gewaarschuwd, door vele profeten, dienaren van God: 'Als jullie niet terugkeren naar God, dan loopt het mis!' Maar ze keerden niet terug, en daarom liep het inderdaad mis.

3. Juist zulke mensen mogen vertrouwen op de HERE! Hij weet een weg!

Maar middenin die situatie duikt opeens deze bemoedigende boodschap van God op, via de profeet Jesaja. 'Jullie denken dat Ik jullie vergeten ben? Jakob, waarom zeg je – Israëel, waarom beweer je: "Mijn weg blijft voor de HEER verborgen, mijn God heeft geen oog voor mijn recht"? Denken jullie nu werkelijk dat Ik jullie aan je lot zou overlaten?' En de woorden die dan volgen, zijn één en al bemoediging. 'Gods kracht raakt niet uitgeput. Hij geeft de vermoeide kracht, en de machteloze geeft Hij macht in overvloed. Jonge strijders worden moe en raken uitgeput, zelfs sterke helden struikelen, maar wie hoopt op de HEER krijgt nieuwe kracht: hij slaat zijn vleugels uit als een adelaar, hij loopt, maar wordt niet moe, hij rent maar raakt niet uitgeput.'

Wat is in dit verband nou precies de rol van die adelaar? Dat beeld van die adelaar, wat wil God daarmee duidelijk maken?

Nou, waar de schrijver op doelt, dat is de manier waarop een adelaar de lucht in gaat. Hoe kan die hele grote vogel nou toch opstijgen, en tot zulke duizelingwekkende hoogtes stijgen? Weet u hoe dat komt? Dat heeft alles te maken met de manier waarop een adelaar gebruik maakt van thermiek. Als de zon op de aarde schijnt, en zeker natuurlijk in warme landen, dan wordt de grond warm, de rotsen, het zand, en daardoor wordt de lucht aan de grond warm, en die warme lucht gaat opstijgen. En een adelaar, die is heel gevoelig voor die opstijgende warme lucht. Op een heel slimme manier maakt hij daar gebruik van. Het enige wat hij moet doen, is zorgen dat hij door die warme luchtstroom meegenomen wordt, de hoogte in. Hij hoeft alleen maar zijn vleugels uit te slaan! Er is een enorme kracht die hem omhoog stuwt. Als je weleens vliegt, dan merk je de kracht van de wind, en hoe zo'n vlieger daardoor omhoog getrokken kan worden.

'Wie hoopt op de HEER, is als een adelaar die zijn vleugels uitslaat,' staat hier in de Nieuwe Bijbelvertaling. In de NBG-vertaling staat: 'Wie de HERE verwachten, putten nieuwe kracht. Zij varen op met vleugels als arenden.' Proeft u de symboliek? Die warme luchtstroom, dat is God. Een onzichtbare kracht, maar o zo reëel. En als je nu Hem verwacht, als je je verwachting op Hem stelt, als je hoopt op Hem, dan ben je als een adelaar die zijn vleugels uitslaat. En dan wordt je omhoog gedragen. Dan word je boven je zorgen en je problemen uitgetild. Als je vliegt, dan voel je je vrij. Je bent niet meer gebonden aan de grond, je hoeft je niet meer krampachtig vast te houden aan een tak. Je bent vrij! 'Zo vrij als een vogel', zeggen wij in onze taal. En dat is niet voor niks! Een vogel is vrij, en vanuit de lucht krijg je weer overzicht. Je kunt erboven staan, boven alles wat je in zijn greep had gekregen.

Wil dat dan zeggen dat alles goedkomt? Dat je meteen een andere baan zult vinden, of dat je meteen zult genezen, of dat je relatie als bij toverslag weer goed is? Dat kun je niet zomaar zeggen. Soms wel. Soms inderdaad wel. Dan opeens... is die andere baan er. Of er treedt genezing in. De dingen keren ten goede. Soms is dat niet het geval. Maar je gaat er anders naar kijken. Je ontdekt, dat het relatief is, en je wordt er niet meer door opgeslokt.

4. Leren loslaten, leren vertrouwen, daar komt het op aan

'Wie hoopt op de HEER...' 'Wie de HERE verwachten, putten nieuwe kracht.' Hopen op God, Hem verwachten. Weet u, dat is de essentie van geloof. Leren niet alles zelf te willen doen. De meeste van ons zijn control-freaks, we willen de dingen zelf regelen, en zelf in de hand houden. Hopen op de HEER, de HERE verwachten, dat vraagt van ons, dat we durven loslaten. De grond durven loslaten. De vleugels durven uitslaan. Kijk, als je niets verwacht van die opstijgende warme lucht, die onzichtbare kracht, dan sla je ook je vleugels niet uit. Maar als je vertrouwen hebt, geloof, dan leer je dingen aan God over te laten, dan leer je jezelf toevertrouwen aan Hem.

Ik las een verhaal, dat duidelijk maakt, wat dat betekent: vertrouwen, juist als je aan het vliegen bent. Een zekere James Brown had vliegles genomen. Op een dag zei de instructeur tegen hem, dat hij een duikvlucht moest inzetten. Brown deed dat, maar was totaal onvoorbereid op wat er zou komen. De motor viel uit, en Brown zat als versteend! Daar kwam de aarde op hem af. En de instructeur deed niets, totaal niets! Wat nu?! Na een paar seconden, die wel uren leken, ging Brown zich realiseren: 'Ik moet iets doen. Ik zelf!' En gelukkig, het lukte om het vliegtuig weer in een goede koers te krijgen. Brown werd kwaad op zijn instructeur, en zei: 'Waarom deed u niets?! We vielen bijna te pletter!' De instructeur bleef heel rustig en zei: 'Jij kunt dit vliegtuig in geen enkele positie brengen, waar ik je niet uit kan halen. Als je wilt leren vliegen, ga dan weer stijgen en doe het opnieuw.'

Voor Brown werd dat een grondregel in het leven met God. Het was alsof God tegen hem zei: 'Als jij Mij dient, dan kun jij je leven in geen enkele positie brengen, waar Ik je niet uit kan halen. Als je Mij vertrouwt, zal het goed komen.'

Vertrouwen. Daar komt het op aan. Als we de vleugels van ons geloof uitslaan, dan is het God Zelf die ons er bovenuit tilt. Want Hij weet altijd een weg, ook al zie je zelf niet meer hoe het moet. Hij weet een weg, al gaat het soms dwars door lijden en nood heen, zelfs dwars door de dood heen. God laat je nooit vallen. Vertrouw Hem maar! Want dat vertrouwen, dat geeft je leven nieuwe kracht. Leg de dingen maar gewoon in Zijn hand. Kunt u niet slapen? Schrijf maar op wat u bezighoudt, en leg uw brief maar open neer voor Gods aangezicht. Bid maar: 'Here God, ik leg het nu, letterlijk, bij U.' En u zult het merken: dan wordt het ook van u afgenomen. U stijgt boven uw situatie uit.

5. Vertrouwen, daar wordt je een ander mens, een nieuw mens van!

Die Joden daar in Babylon, ziet u naar de hemel uren? Toen ze eenmaal deze belofte hadden gehoord, toen keken ze voortaan anders naar zo'n adelaar. Ze zagen hem daar, hoog in de lucht zijn cirkels trekken. En ze wisten het: 'Het zál goedkomen! God wijst een weg, de Heer zal uitkomst geven.'

Vorige week zondagavond preekte ik in Veenendaal, in een dienst speciaal voor gasten en belangstellenden. In die dienst vertelde een man over zijn leven, in een kort interview. Hij zei: 'Ik deed alles voor geld, en bezit. Mijn hele leven stond in het teken van verdienen, en nog meer binnenhalen. Totdat ik stil werd gezet. Mijn vader lag op sterven, en iemand zei: "Zullen we bidden?" Toen zei mijn vader: "Ja! Nu kan het nog!" Dat sloeg bij mij in als een bom. Nu kan het nog! Wat doe ik met mijn leven? Wat heb ik met mijn leven gedaan? Hoe zal ik terugkijken, als ik op mijn sterfbed lig? Nu kan het nog! Ik kan het roer nog omgooien!'

En u had hem moeten zien, hoe hij daar stond te stralen op het podium, daar in Veenendaal. 'Mijn leven,' zei hij, 'dat is zó anders geworden! Zoveel rijker! Alles wat je kunt kopen is te vervangen. Maar God niet. Ik ben een ander mens geworden.'

'Wie hoopt op de HEER krijgt nieuwe kracht, hij slaat zijn vleugels uit als een adelaar.' Als je gaat leven met God, in vertrouwen op Hem, dan is het of je aan een nieuw leven begint! Een totaal nieuw begin! En als ik dat zo zeg, dan moet ik denken aan die ándere tekst die we lazen. Uit Psalm 103: 3-5. 'Hij vergeeft u alle schuld, Hij geneest al uw kwalen, Hij redt uw leven van het graf, Hij kroont u met trouw en liefde, Hij overlaadt u met schoonheid en geluk, uw jeugd vernieuwt zich als een adelaar.'

Sommige uitleggers zeggen: 'Dat heeft te maken met dat nieuwe verenpak. Als een adelaar in de rui geweest is, dan is hij weer als nieuw, hij ziet er weer jong uit.' Natuurlijk, dat is ook zo. Maar ik denk dat die Psalm dichter nog iets anders bedoelt. Elke keer als die adelaar zijn vleugels uitslaat, zelfs al is hij oud geworden, dan voelt hij zich weer opgetild, dan is het alsof hij weer opnieuw begint. Dan krijgt hij de kracht van zijn jeugd weer terug. Want die kracht, die wordt hem gegeven!

Gods boodschap vanmiddag, voor u en voor mij, die is: vestig uw vertrouwen op Hem, Hij die zelfs Zijn eigen Zoon voor u heeft overgehad, zou Hij dan niet alles willen geven wat wij nodig hebben? Geloof in Hem, vertrouw op Hem. Sla de vleugels van uw geloof uit, en laat u dragen. Láát u dragen! Amen.

Reageren? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, c.m.van.loon@freeler.nl